

PEDAGÓGIAI PROGRAM

LÉBÉNY, 2018.

A LÉBÉNYI ÓVODA-BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az óvodai feladatokat - a társulásban működő - Lébényi Óvoda-Bölcsőde, valamint Bezi községben és Mecsér községben lévő tagóvoda látja el.

Az intézmény pedagógiai programja koherens a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjában foglaltakkal. A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-/tanulási feladatait, céljait.

Óvodánk sokéves gyakorlati tapasztalatait összegezve- sajátos arculatának meglétét bizonyítandó – önállóan készítettük el nevelési programunkat.

Az óvodai nevelési program megírásában segítséget nyújtott Nagy Jenőné: „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című programja, továbbá - a tagóvoda vonatkozásában – „A nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelés irányelvei” című dokumentum felhasználásával készült, valamint figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit is.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia: oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő, ha szükséges hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

Befogadó óvodai nevelésünk során olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik személyiségük szabad kibontakozása mellett, eligazodnak a körülöttük levő – sokszor ellentmondásokkal teli – világban. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, s meglévő hátrányaik csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának. Képesek érzelmeik kifejezésére, szeretik és tisztelik egymást és a felnőtteket. Bátran kifejezik magukat, van önálló véleményük. Ismerik és tisztelik lakóhelyük néprajzi,- kulturális,- természeti örökségét. Fogékonyak a szépre, képesek az esztétikai élmények átélésére, alkotó megjelenítésére. Igényesek önmagukkal és a környezetükkel szemben. Önfeledten elmélyülten tudnak játszani. Képesek és hajlandók a toleranciára.

Óvodás élményeikre szívesen emlékeznek vissza.

Óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a gyermek harmadik, esetleg két és fél életévétől (indokolt esetben) az iskolába lépésig.

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda, a családi nevelés kiegészítője.
2. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését és kialakítja az átlépés belső pszichikus feltételeit. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
3. Óvodai nevelésünk célja, hogy biztosítsa az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, gyermekeink személyiségének kibontakoztatását. A hátrányok csökkentése érdekében figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni

sajátosságait, valamint az eltérő fejlődési ütemüket, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

4. Az óvodai nevelés alapelvei:

- A gyermeki személyiséget, elfogadás tisztelet szeretet megbecsülés és bizalom övezze.
- Óvodai nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk. Változatos, sajátos módszerek és eszközök alkalmazására törekszünk – az esztétikai nevelés középpontba állításával.

5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében, gondoskodik a gyermeki szükséglet kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra. E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek, emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetéről. Az óvodáskorú gyermek fejlettségi szintjének figyelembe vételével, a számára legmegfelelőbb játékos tevékenységek alkalmazását, az egyéni képességek és készségek minél teljesebb kibontakoztatását.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

<i>Az óvodai nevelés feladatai</i>

Az óvodai nevelés általános feladatai

Célunk a sokoldalú, önálló személyiség kibontakoztatása óvodai nevelésünk sajátos módszereivel és eszközeivel, az esztétikai nevelés középpontba állításával.

Feladatunk a 2,5-7 éves gyermek testi, érzelmi az erkölcsi és a közösségi, valamint anyanyelvi és értelmi képességeinek fejlesztése, s e folyamat feltételrendszerének megteremtése.

Nevelésünk elengedhetetlen követelménye és kiindulási pontja a kisgyermek mind teljesebb megismerése már az óvodába lépés előtt. Eltérő egyéniségük, adottságaik, családi körülményeik, fejlettségük meghatározói nevelési módszereinknek.

- A 2,5-7 éves gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi, közösségi képességeinek fejlesztése, e folyamat feltételrendszereinek a megteremtése.
- Az egészséges életmód kialakítása, elősegítése, testi szükségletek, mozgásigények kielégítése – egészségvédelem.
- Az erkölcsi – szociális érzelmek kialakítása – családi, szeretetteljes légkör megteremtése, személyes kapcsolat és folyamatosság biztosításával.
- A társas kapcsolatok pozitív alakulásának az elősegítése – gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyban.
- A nehezen kezelhető gyerekek különleges bánásmódjának a biztosítása.
- A Bezi tagóvodában a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok, szokások ápolása, az identitástudat kialakítása, belsővé válása.
- Az értelmi fejlesztés kibontakoztatása, érzékszerveik tudatos, kifinomult megismerésére törekvés által.
- Lehetőségek biztosítása a spontán szerzendő tapasztalatokhoz, helyzetfelismerésekhez – egyéni fejlettségi szintnek megfelelően.
- Az anyanyelvi kultúra megteremtése, szókincsbővítés, tiszta, érthető beszéd megvalósítása.
- Az esztétikai érzelmek kialakítása kiemelt feladatként jelenik meg a Pedagógiai Programban.

- Az egészséges, esztétikus környezet kialakítása, amely az óvodai nevelőmunka keretében szolgál.
- A Pedagógiai Programban meghatározó arculat az esztétikai nevelés, amely az óvodai élet valamennyi területét átöleli.
- Értékek közvetítése családokhoz.
- *A nemzetiségi nevelés során átélte esztétikai élményekkel a gyermekek kötődésének erősítése a német kisebbséghez.*

Az óvodai nevelésünk fő feladatai
--

Az egészséges életmód kialakítása

Célja

Az egészséges életvitel-igényének kialakítása, a testi fejlődésük elősegítése, mozgásigényük kielégítése.

Feladatai

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása.
- Folyamatosan megismertetjük testével, nembeli különbségeivel, a növekedés sajátosságaival.
- Fontos feladatunk a higiéniai szabályok betartása gyermek és felnőtt számára egyaránt.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés és az étkezés szokásainak alakítása.
- A szülőket és a gyermekeket, arra ösztönözzük, hogy a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztását csökkentsék. Sok zöldséget, gyümölcsöt és tejterméket fogyasszanak.
- Átgondolt napirend kialakítása.
- A gyermekek testi képességeinek fejlesztése, a mindennapos testedzés biztosítása. A harmonikus összerendezett mozgás elősegítése.

- Szükség szerinti segítség nyújtás, felesleges várakoztatás kiküszöbölése.
- Mozgásigényük kielégítése, levegőztetés, edzés.
- A gyermekek szoktatása a víz, a levegő és a nap hatásaihoz.
- Tavasszal az úszásoktatás megszervezése az 5-6-7 éveseknek.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A gyermekekben a környezet védelemhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása és a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását, a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve megfelelő szakemberek bevonásával biztosítjuk.
- *A nemzetiségi nevelésben részesülő gyerekek a nemzetiség nyelvén megfogalmazott kifejezéseket, szokásokat, egyéb teendőket értsék, tudják két nyelven megnevezni.*
- *A csoportszoba tükrözze a nemzetiségi hovatartozást jelképszerűen.*

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célja

A gyermekekre jellemző pozitív személyiségjegyek, tulajdonságok – karakter – erősítése, valamint a közösségi élet szabályainak, normáinak elsajátítása. Az együtt játszás és a másik elfogadására való képességek kialakítása.

Feladatai

- Érzelmi biztonságot nyújtó esztétikus környezet, szeretetet sugárzó, derűs, kiegyensúlyozott légkör kialakítása.
- Az óvoda alkalmazottai és gyermek, óvodapedagógus–gyermek, gyermek-dajka, gyermek–gyermek, valamint az óvoda alkalmazottai közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda segítse elő a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Rugalmas, folyamatos napirend biztosítása.
- Helyes befogadási gyakorlat kialakítása.
- A közös élményekre épülő tevékenységek biztosítása, megszervezése.
- A közösségi élet szokásai, hagyományok és a közösségi magatartás kialakítása.

- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl. az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését a szokás és normarendszerének megalapozását.
- A gyermekek megismertetése a kommunikáció verbális és vizuális formáival.
- A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor).
- *A tagóvodában a német nemzetiségi kultúra érzelmi megalapozása a napi tevékenységeken keresztül annak érdekében, hogy gyermekeink átérezzék, ill. érzelmileg kötődjenek a német szokásokhoz és magatartási attitűdökhöz a nemzetiségi óvónők által.*

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja

A kommunikáció különböző formáinak alakítása, szókincsük gazdagítása, beszédkedvük fenntartása. A gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának kielégítése, a már meglévő tapasztalataira, ismereteire, élményeire építve.

Kreatív gondolkodásra, alkotó cselekedetre készítés a gyermek értelmi képességeinek kibontakoztatása érdekében.

Feladatai

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére törekvés.

- Egyéni adottságok felmérése.
- Köznapi és irodalmi nyelv jellemzőinek megismertetése.
- Udvarias beszédmodor kialakítása.
- Szókincsük, kifejezőkészségük fokozatos fejlesztése és bővítése.
- Az anyanyelvi nevelés hassa át valamennyi tevékenységi formát.
- Beszélő környezet kialakítása, amely növelni próbálja a gyermek beszédkedvét, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére való törekvését.
- Helyes minta és szabályközvetítés jelenléte.
- Az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről változatos tevékenységek biztosításával, élmények, tapasztalatok szerzése.
- A spontán és tervezetten szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotó képesség fejlesztése). Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Az érzékszerveik tudatos használata.
- Sokféle megtapasztalás, összefüggések felismertetése.
- A gyermekek egyéni értelmi fejlődésének nyomon követése.
- Egyéni bánásmód, differenciálás lehetőségének felhasználása.
- Lakóhelyünk nyelvi emlékeinek megismerése, megőrzése (városrészek, csúfnevek, nyelvi fordulatok ...).

<i>Az óvodai nevelés kerete</i>
--

Esztétikai nevelés***Célja***

A világ szépségeit, értékeit felismerő, befogadó, átalakítani képes személyiség kibontakoztatása.

Feladatai

- Értékek teremtése a gyermekek személyiségének, környezetének alakítása során.

- Érzékszerveik, nyelvi kifejezőképességük, alkotó gondolkodásuk fejlesztése.
- A gyermekek szabadságának biztosítása a tevékenység megválasztásában sikerélmény érdekében. Az alkotó munka során megtanítjuk: mit, mikor, miből, mivel, hogyan készítünk.
- Az értékes témákra, tartalmakra, a modell értékű példákra való támaszkodás.
- Egyediségre, eredetiségre való törekvés.
- A családok felé értékközlés.
- A gyermek fokozatos eljuttatása a rácsodálkozástól a befogadásig - szelekción keresztül - az újraalkotásig.
- Az esztétikai nevelés keretében lehetőség biztosítása a gyermekek sokoldalú aktivitására, alkotó készségének fejlesztésére.
- Ellentmondással teli világunkban az értékes és az értéktelen, megkülönböztetésére nevelés.
- *Korosztályuknak megfelelően a nemzetiségi nevelésben rejlő esztétikai élményekkel a nemzetiséghez való kötődés elmélyítése a Bezi tagóvodában.*
- *A nemzetiség tárgyi és szellemi kultúrája iránti megbecsülésre nevelés.*

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Mind három intézmény teljes nyitva tartása alatt óvónő foglalkozik a gyermekekkel. Személyi feltételeink biztosítják minden csoportban a két óvónő jelenlétét. Törekszünk arra, hogy az óvónői párok felmenő rendszerben 3 évig foglalkozzanak a rájuk bízott gyermekekkel. Minden csoport munkáját dajka segíti, aki az óvónő gondozási, szervezési feladatait támogatja, részt vesz a megvalósításban, tisztán tartja az óvodát.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje követendő modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Óvodánk teljes nyitva tartása alatt óvónő foglalkozik a gyerekekkel. Az óvodapedagógus és dajka munkáját jellemezze az összehangoltság. A dajka az óvónő gondozási, szervezési

feladatait támogatva részt vesz a megvalósításban és hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködésével történik (logopédus, gyógypedagógus, gyógy-testnevelő). Ha szükséges a nemzetiséghez tartozó, és migráns gyermekek számára is biztosítanunk kell a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A német nemzetiségi gyermekeket nevelő Bezi tagóvodában a dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a német nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

Heti 1-2 alkalommal logopédus, fejlesztőpedagógus foglalkozik a beszédhibás és fejlesztésre szoruló gyerekekkel. Egyre növekszik a tartáshibás, gerinc és lábboltozat-deformitások gyermekeink száma, ezért az úszásoktatás megszervezése mellett heti két alkalommal gyógy-testnevelő foglalkozik a rászorulókkal. Intézményünkben minden óvónő felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

Óvónőink sikeresen szerzik meg 7 évente az előírt 120 pontot. 3 óvónő szakvizsgával rendelkezik (3 vezetői, fejlesztő pedagógusi) OKJ – virágkötő szakvizsgával, valamint gyógypedagógusi asszisztens felsőfokú vizsgával rendelkezik egy-egy óvónő. Kétfős Közalkalmazotti Tanács, valamint tűzvédelmi, munkavédelmi, gyermekvédelmi felelős tevékenykedik az óvodánkban.

Alkalmazottak száma Lébényi Óvodában 23 fő

Mecsér Tagóvodában 3 fő

Bezi Tagóvodában 3 fő

Az óvónőink felkészültsége jó, nyitottak, készek vagyunk a megújulásra. Keressük a lehetőséget, hogy programunkhoz honnan meríthetünk tapasztalatot, újabb tudásanyagot. Ebben segítségünkre van az óvodában hosszú ideje működő két szakmai munkaközösség (Szakmai munkaközösség és az Esztétikai munkaközösség), melyek éves munkaterve mindig az aktuális programok, feladatok megvalósításában nyújt segítséget. A pedagógiai továbbképzési rendszer, a szakirodalom bővítése segít a felkészülésben. Azokat a képzési, továbbképzési lehetőségeket részesítjük előnyben, melyek az esztétikai neveléssel, környezetalakítással, hagyományörzéssel kapcsolatosak.

Tárgyi feltételeink

Az óvodánk rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek kényelmét, biztonságát, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését és feleljen meg változó testméreteiknek. A Lébényi Óvodában a nagyméretű tornaszoba, a megfelelő játékokkal ellátott, tágas udvar mozgás és játékigényük kielégítését megfelelően biztosítja. Az új, korszerű óvoda, valamint a tagóvodák épülete is az óvoda dolgozóinak is megfelelő munkakörnyezetet biztosít, továbbá lehetőséget ad a szülők diszkrét fogadására.

Működésünk finanszírozási feltételeit az alábbiak szerint csoportosítjuk:

- Bér, és bérjellegű kiadások
- Fenntartási kiadások, állagmegóvás (épület)
- Meglévő eszközök, anyagok javítása pótlása
- Programunk megvalósításához szükséges új beszerzések

Célkitűzéseink eléréséhez – különös tekintettel az esztétikus nevelésre – nélkülözhetetlenek az alábbi felújítások, tárgyak, eszközök, anyagok:

- Udvari játékok pótlása
- Esztétikus óvodai textíliák
- Kézműves anyagok, eszközök folyamatos biztosítása
- Tornaszerek bővítése
- Gyermeirodalmi könyvek, óvodai szakkönyvtár bővítése
- Úszásoktatás támogatása
- A Bezi Óvodában a nemzetiségi neveléshez kapcsolódó eszközök, szakirodalom, gyermeirodalom bővítése.

Az óvodai élet megszervezése

1. Programunk minden nevelési területnél jelzi a szervezési feladatokat. A gyermek egészséges tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki megfelelő időt biztosítva a különböző tevékenységekhez.

Fő szempontjai:

- Rendszeresség, folyamatosság, fokozatosság biztosítása.
  - Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) foglalkozások tervezése, szervezése. Igazodás a gyermek egyéni szükségleteihez, a csoport összetételének, a helyi adottságoknak, a személyi és tárgyi feltételeknek a figyelembe vétele.
  - A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, minél hosszabb összefüggő játékidő biztosítása.
2. A gondozás áthatja az óvodai nevelés egészét. Az óvodapedagógus együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal az egész folyamatban nevel, építi a felnőtt gyermek közti kapcsolatot, segíti önállóságuk fejlődését.
3. Az óvónők a nevelési terveket félévente készítik el, valamint a nyári időszakot külön tervezik a csoportnaplóban. Reflexiókat és feljegyzéseket a csoport életéről hetente 1-3 alkalommal írnak.

Napirend-minta

Lébényi Óvoda 6.00 – 12.00 óráig,

Bezi Óvoda 7.30-11.30-ig,

Mecséri Óvoda 7.00-11.45-ig,

- játék
- egyéni szükségletek, folyamatos tízórai
- mese-vers
- szervezett, irányított tevékenység
- egyéni fejlesztés
- játék a szabadban

- irányított megfigyelések
- séta, kirándulás, spontán és szervezett mozgásos játékok, edzés
- egyéni szükségletek, tisztálkodás
- naposi teendők, önkiszolgálás
- ebéd

13.00-16.30 óráig

- lefekvés, érzelmi ráhangolódás a pihenésre
- pihenés
- halk tevékenység
- testápolás, uzsonna
- hazamenésig játék

Hetirend

Naponta, játékba integrálva egy-egy tevékenységi terület fejlesztése kerül megjelölésre.

Fejlesztési területek:

- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás (hetente egy kötelező foglalkozás a testnevelés)
- Külső világ tevékeny megismerése (természetismeret, matematika)

Célunk, hogy az óvodában minden gyermek vegyen részt a napi és heti rendszerességgel szervezett mozgásos tevékenységekben.

4. A gyermek megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését különböző dokumentumok és feljegyzések szolgálják.

- Gyermektükör
- Családlátogatás és egyéni beszélgetések tapasztalatai
- Befogadás tapasztalatai
- Egyéni fejlődésük nyomon követése évente két alkalommal
- Gyermekmunkák

- Fejlesztési terv elkészítése az SNI-s és BTMN-es gyermekek részére
- Feljegyzések a csoportnaplóba

Óvodánk kapcsolat rendszere

Az óvodát sajátos funkciója összekapcsolja a családdal és a gyermek fejlődésére ható társadalmi környezettel. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait és a szoros együttműködés során a segítségnyújtás módszereit a családhoz illeszti. A kapcsolatok kialakításában, formájában és fenntartásában intézményünk nyitott és kezdeményező. Lehetőség szerint óvodánk törekszik a külhoni (Kárpát-medence) magyar óvodákkal való kapcsolatépítésre.

Az óvoda és a család kapcsolata

Az együttműködés alapelvei:

- Egyenrangú nevelőtársi viszony, melynek alapja a kölcsönös bizalom
- A szülők folyamatos tájékoztatása az óvodai életéről
- Nevelési szemléletformálás
- Pedagógiai etika- személyiségjogok tiszteletben tartása

Az együttműködés formái:

- Családlátogatás
- Napi kapcsolattartás
- Szülői értekezletek
- Nyíltnap – betekintés az óvoda életébe egyéni igény szerint-
- Fogadóóra
- Közös ünnepi események

Továbbfejlesztési lehetőségek:

- Kézműves délutánok
- Közös kirándulások

A szülők közössége:

Tagjai hatékony segítséget nyújtanak a folyamatos együttműködés koordinálásban, programok szervezésében lebonyolításában. A szülők a Lébényi Óvodában 2000-ben létrehozták a „JÁTÉK-VÁR” Szülők az Óvodásokért Egyesületet.

Az egyesület célja:

- Az óvodai nevelőmunka támogatása
- Az óvodai eszköztár bővítése
- Sporttevékenységek támogatása
- Rendezvények szervezése
- Kapcsolatteremtés a falu többi civil szervezetével

Óvoda és iskola kapcsolata

A zavartalan átmenet érdekében fontos a két intézmény együttműködése.

Formái:

- Tanító látogatása a leendő elsősöknél
- Óvónő, tanítónő tájékoztató megbeszélései
- Az óvónők látogatása a volt nagycsoportosoknál
- Az elsősök látogatása volt óvodájukba
- Bemutató foglalkozás tanítók részére
- Óvodások látogatása az elsősöknél
- Szülői értekezlet az iskolában
- Közös továbbképzések, kézműves foglalkozások
- Zeneiskolai találkozások

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Városunkban könyvtár, múzeum működik, melyeket az adott nevelési feladathoz kapcsolódva látogatunk. Az Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér-ben rendezett programokat, kiállításokat is figyelemmel kísérik.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

Öregek napközi otthona	- alkalmanként, ünnepek előtt
Egészségügyi szakszolgálat vizsgálat	- rendszeres védőnői, orvosi látogatás,
Polgármesteri Hivatal	- vezető óvónő, fenntartói kapcsolatai - gyermekvédelmi felelős és gyámügyi előadó konzultációi
Családsegítő Szolgálat	
Szakmai szolgáltatók	- szaktanácsadás
Győr-Moson-Sopron	- jogtanácsadás
Megyei Oktatási Központ	- továbbképzési lehetőségek
Pedagógiai Szakszolgálat	- szaktanácsadás, vizsgálat

A Bezi óvoda kapcsolatot tart a német nemzetiségi szervezetekkel, önkormányzatokkal.

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

A gyermek személyisége játékba ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása közben fejlődik, tehát a játék elsődleges tevékenysége. Fejleszti mozgását, érzelmi, értelmi képességét. A játék során mód nyílik a közösségi élet szabályainak megismerésére, gyakorlására. Kommunikációs, kapcsolattartó lehetőség az anyanyelv gyakorlásának színtere. A játék örömforrás: a személyiség szárnyalásának lehetősége.

Kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

Célja

A gyermek pszichológiai szükségletének kielégítése, a gyermeki fantázia kibontakoztatása.

Feladatai

- A játék formáinak, tartalmának gazdagítása.
- Önállóság biztosítása a játékok megválasztásában, a társak keresésében.
- A felnőtt (szülő és óvodapedagógus) utánozható mintát közvetítsen.
- Hely anyag és játékszer biztosítása (szerepjátékhoz, szimbolikus-szerepjátékhoz, konstruáló játékokhoz, szabály játékokhoz).
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesítése.
- Megfelelő csoportlégkör, élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- *A német nemzetiségi csoportokban a nemzetiségi kultúrára jellemző mozgásos játékok megismertetése.*
- *A rövidebb játékok kétnyelvű előadása, az óvónők a nemzetiség nyelvén elhangzott utasításainak megértése.*

Légkör: Derűs, oldott légkört, biztonságot, kellemes hangulatot teremtünk a játékhoz, mert csak ilyen körülmények között képes a gyermek az önfeledt tevékenységre.

Hely: A csoportszoba berendezése, felszerelése praktikus, jól áttekinthető, esztétikus. Biztosítjuk a különböző játékfajtákhoz a szükséges teret, mely lehet állandó, vagy a játék alakulásától függően változó. A kézműves tevékenység eszközei külön helyet kapnak. A folyamatos étkezéshez úgy biztosítjuk a helyet, hogy a játék és az étkezés ne kívánjon hirtelen átszervezést. A mozgásos játékoknak is keresünk helyet, úgy, hogy azt a gyermekek kedvük szerint bármikor kialakíthassák. A foglalkozások, egyéni fejlesztések az építőktől távol, nyugalmas helyen történnek. Van helyi lehetőség az elvonulásra, pihenésre, vagy indulataik levezetésére, esetleg személyes beszélgetésekre, titkok megosztására. Az udvaron is hasonló szempontok alapján biztosítjuk a helyet a játékcsoportok számára.

Szervezési feladataink során gondolni kell arra is, hogy az udvaron hat csoport találkozhat. Ilyenkor nagyobb toleranciára, együttműködésre van szükség a gyermekek részéről is. A nagyobb csoportok úgy szervezik tevékenységüket, ha nagyobb helyre van szükségük (pl. foci) az óvodán kívül, - pályán, réten – biztosítják a helyet.

Idő: A napirendben biztosítjuk a játékhoz folyamatos és lehetőség szerint összefüggő időt.

Eszköz: A játékeszközök motiválják és cselekedtetik a gyermeket. Esztétikusak, praktikusak, fejlesztő hatásúak, megfelelnek életkori sajátosságainak. Lehetnek természetes anyagúak, illetve készülhetnek műanyagból, natúr színűek, vagy színesek. Játékeszközt mindig elérhető magasságba teszünk, hogy bármikor levehesse a gyermek. Csak olyan, eszközök, tárgyak vannak a csoportban, melyet minden gyermek kezébe adhatunk, hiszen csak használat közben tanulja meg esetenként az óvatosságot, körültekintést. Különböző anyagokból, kellékekből saját maguk is készíthetnek játék eszközöket, valamint a kézműves tevékenységek produktumát is felhasználhatják.

Biztosítjuk azokat az élményeket is, melyek a játék forrásául szolgálnak. Tapintatos, közvetett módon bekapcsolódunk a játék irányításába. Megfigyeléseket végzünk a játék során, nyomon követjük a gyermek fejlődését, próbálkozunk egyéni fejlesztéssel.

A játék esztétikai vonatkozásai

- Csoportszoba esztétikus berendezése, tetszetős dekoráció és játék kiegészítő elemek
- Játékeszközök, kiegészítők, szerszámok esztétikuma
- Színharmóniák a játékban
- Játékhoz használt változatos textíliák
- Építés, konstruálás során kialakított szín- és forma kavalkád
- Esztétikus mozgás- és térformák a játékban

<i>A fejlesztés tartalmi eszközei</i>
--

Verselés, mesélés

Célja

- A gyermekek érzelmi biztonságának erősítése.
- Nyelvi- esztétikai- erkölcsi hatások befogadtatása.
- Nyelvi képességek fejlesztése.

- Népi kultúra, mondóka és mesevilág, valamint a modern mese, elbeszélés és költészet megismertetése.
- Feszültségoldás, élményfeldolgozás.

Feladatai:

- A mindennapos mesélés, verselés és mondókázás feltételeinek megteremtése.
- Az irodalmi anyag igényes, körültekintő válogatása, összeállítása. A legkisebbek népi mondókákat, rigmusokat, ritmikus verseket, rövid, egyszerű szerkezetű meséket hallanak óvónőiktől. A növekvő gyermek fokozatosan éli át a több szálon futó állat-, majd a csodákkal teli tündérmeséket. Nagycsoportban bővítjük a kínálatot modern mesékkel, elbeszélésekkel, folytatásos meseregényekkel, a helyi mondavilág szemelvényeivel és a magyarság történelmét feldolgozó mondákkal és mesékkel, népi rigmusokkal.
- A mese a gyermek szorongásait visszaigazolja, s egyben megoldást kínál.
- Az óvónővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát és a mesehallgatás során belső képvilágot tud megjeleníteni. Ez a folyamat a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás az óvodás korú gyermek mentális higiéniájának fontos eleme.
- Hangsúlyos figyelés a versek esetében, az előadásmód nehézségére. Olyan (ritmikus vagy lírai) versek választása, melyeket hitelesen elő tudnak adni, mert a gyermekek később ugyanolyan stílusban ismételtetik majd.
- Változatos nyelvi eszközök használata. A tiszta, érthető kiejtésre, a természetes beszédhez közelítő bemutatásra törekvés.
- A nyugodt feltételek megteremtése az irodalmi élményekhez. Úgy alakítjuk a szokásokat, hogy a mesét ne zavarhassa semmilyen körülmény.
- A dramatizálás és bábozás feltételeinek biztosítása: először saját példával segítjük a megjelenítést, majd kiegészítőkkal, ötletekkel, új élményekkel motiváljuk.
- Lehetőség teremtése a gyermeki önkifejezésre, azáltal, hogy saját vers és mesealkotását bemutathassa. (Akár mozgással, ábrázolással összekötve.)

- *A tagóvodában a kétnyelvű mesék – versek sorának tervezéskor a gyermekek nyelvi szintjének, tudásának folyamatos bővítése, figyelembe vétele.*
- *A gyerekek nyelvi képességének fejlesztése a dramatikus játékok, a mese és versek által.*

A foglalkozások tartalma

3-4 évesek korcsoportjában évi:

- 8-10 rövid mondóka, kiolvasó, vers
- 10-12 mese (egyszerű szerkezetű, rövid), vershallgatás az óvónő kezdeményezése alapján

4-5 évesek korcsoportjában évi:

- 2-3 új mondóka, kiolvasó
- 6-7 új vers
- 10-12 új mese
- 1-2 egyszerű verses mese
- vers ill. meseregény – hallgatás alkalomszerűen

5-6-7 évesek korcsoportjában évi:

- 4-5 mondóka, kiolvasó, csúfoló stb.
- 15-20 új vers
- 12-15 új mese

vers, verses mese, folytatásos mesék, meseregények, elbeszélések szabadon kezdeményezve.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja

- A dallam, mozgás és ritmus szépségének felismertetése, közös zenei élmények átélése.
- A népi kultúra, mondóka zenei világának megismertetése.
- *A tagóvodában a német zenei műfajok sajátosságainak megismertetése, ezen keresztül ízlésviláguk formálása.*
- *A zenei anyanyelv és kommunikáció megalapozása, nemzetiségi tánc kultúra elsajátítása.*

- *A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a zenén keresztül.*

Feladatai

- Az életkornak megfelelő zenei anyag összeállítása (mondókák, gyermekdalok, ölbeli játékok, népi énekes játékok, játékdal készlet, énekes és hangszeres zenehallgatás.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmuséneklés hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- Saját gyűjtésből és más népek gyermekdalaiból való válogatás.
- Lehetőség teremtése a csoportos és az egyéni éneklésre, spontán kezdeményezésekre.
- A népdalok éneklése a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítsék.
- Nagy figyelem a hallás-problémás vagy egyéb nehézségekkel küszködő gyermekek fejlesztésére.
- Ritmushangszerek, megjelenítést gazdagító eszközök készítése.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
- Az éneklés, zenélés váljon a gyermek mindennapi tevékenységének részévé a felnőtt minta spontán utánzásával.

A foglalkozások tartalma**3-4 évesek korcsoportjában:**

- 5-7 mondóka (2-4 motívumú)
- 10-14 játékdal (4-6 motívumú)
- 2-3 műdal

Zenei képességfejlesztés

- magas-mély
- halk-hangos
- zörejhangok
- egyenletes lüktetés

Zenehallgatás: rövid népdalok, gyermekdalok

4-5 évesek korcsoportjában:

- 4-6 mondóka (4-6 motívumú)
- 10-15 játékdal (6-8 motívumú)
- 3-4 műdal

Zenei képességfejlesztés

- magas-mély
- halk-hangos
- lassú-gyors
- zörejhangok
- egyenletes és kettős lüktetés
- ritmus
- dallamkitalálás

Zenehallgatás: hosszabb népdalok, gyermekdalok, rövid kórusmű, hangszeres zene

5-6-7 évesek korcsoportjában:

- 4-6 mondóka (6-12 motívumú)
- 16-20 gyermekdal (6-10 motívumú)
- 5-6 műdal

Zenei képességfejlesztés

- magas-mély
- halk-hangos
- lassú-gyors
- zörejhangok
- dallamfelismerés, dallambújtás
- egyenletes és kettős lüktetés, ritmus
- hangszínek
- motívumhossz érzékeltetése

Zenehallgatás: népdalok, kórusművek, zenekari művek, idegen népek dalai, műdalok

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célja

- Az ábrázolás különböző fajtáinak megismerése, alkalmazása, járuljon hozzá a gyermeki személyiség fejlesztéséhez.
- A gyermeki alkotó kedv, fantázia, önkifejezés folyamatos fejlesztése.
- A vizuális kommunikáció megalapozása.
- Esztétikai, érzelmi hatások befogadtatása, igényességre törekvés.
- Hagyományok megismertetése, tisztelete, értékmentés, közvetítés, teremtés illetve erre nevelés, *nemzetiségi kultúra* sajátos tér, forma és színvilágának megismertetése. Ismerkedés népművészeti elemekkel, szokásokkal, nemzeti szimbólumokkal.
- Harmónia létrehozása az alkotómunka során.

Feladatai

- Az óvodapedagógus feladata az egész nap folyamán a hely és eszközrendszer biztosítása.
- Ősi és modern technikák bemutatása, alkalmazása.
- Az alkotások alapjául is szolgáló vizuális élmények biztosítása.
- Múzeumi, képtári, építészeti kiállítások látogatása.
- A gyermekek sík- és térlátásának, kézügyességének alakítása tér-, forma és színérzékének fejlesztése, térbeli tájékozódó – és komponáló – a rendező képességének alakítása.
- Pozitív vizuális példák bemutatása.
- A tevékenység feltételeinek biztosítása a gyermekek számára (légkör, hely, idő, eszköz).
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása. A tehetségek bátorítása.
- Önállóság biztosítása a téma és technika megválasztásában.
- *Hagyományok megismertetése, tisztelete, értékmentés, közvetítés, teremtés illetve erre nevelés, nemzetiségi kultúra sajátos tér-, forma- és színvilágának megismertetése a nemzetiségi csoportokban.*

- *A nemzetiségi csoportban a tevékenységek során, egyéni módon jelenjenek meg elképzeléseik, élményeik, munkájukban tükröződjön a nemzetiségi motívum és a színhasználat.*

Alapelvnek tekintjük a mértéktartást, egyediséget, eredetiséget, fokozatosságot, a tiszta forrás szemléletet.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tartalma

- Rajz, festés (rajzlap, karton, üveg, fal, hó, ujjfestés, alapozás, fedőfestés, karcolás, monotíпия, fonalfestés stb.)
- Plasztika, építés (homok, sár, agyag, gyurma, tészta, méhviasz)
(dobozok, kartonok, avar, hó, stb.)
- Választható kézműves tevékenységek: virágkötészet
  - fonal- és textilmunkák
  - origami
  - gyöngyfűzés
  - batikolás, stb.
- Ismerkedés műalkotásokkal
környezet, -tárgy- viselkedéskultúra (megfigyelések, látogatások, könyv, albumkészítés, stb.)

Mozgás

Célja

- A gyermekek élettani funkcióinak, testi képességeinek, mozgásának rendszeres fejlesztése.
- A teherbírás, az erő, az állóképesség, az akarati tulajdonságok növelése.
- Az egyensúlyérzék, a tájékozódási készség, a mozgáskoordináció fejlesztése.
- A mozgás és értelmi fejlesztés kedvező egymásra hatásának biztosítása.
- A természetes mozgásigény kielégítése.
- Egyéni szükségletek és képességek figyelembe vétele.
- A *kisebbség* egy-egy mozgásos játékának megismertetése a tagóvodában.

Feladatai

- A 3-7 éves gyermek életkori sajátosságaiból adódó mozgásszükséglet és gyors reagáló képesség kiaknázása.

- A változatos mozgásformák lehetőségének megteremtése, mozgásos játékok, spontán játékok széleskörű alkalmazása.
- Különböző tornaszerek alkalmazása a célszerűség és funkció alapján.
- Segítségnyújtás a gyermekek részére a nagy próbatételt kívánó feladatokban.
- *A nemzetiség egy-egy mozgásos játékának megismertetése a tagóvodában.*

A foglalkozások tartalma

Játékok:	szerep, -utánzó, -futó, - és szabályjátékok
Gimnasztika:	szabad, páros, társas és kéziszer gyakorlatok <ul style="list-style-type: none"> - kartartások - testhelyzetek - kar, -törzs, -és lábmozgások
Járások:	egyenletes és speciális járások, járás irányváltoztatással
Futások:	természetes, gyorsuló és sprintfutás
Ugrások:	távol, -magas, -és mélyugrás, felugrások
Mászások:	helyzetváltoztatással, akadályok leküzdésével
Gurulások:	bukfenc, hossz tengely körüli
Egyensúlyozások:	talajon, padon, szereken
Dobások:	kétkezes alsó, -és felsődobás, távolba dobás labdavezetések, pattogtatások

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- Testnevelés mozgásos foglalkozáson belül
- Mindennapos mozgás
- Szabadjáték során
- Differenciált tevékenység által

A mindennapos és heti egy mozgásos foglalkozás a gyermekek számára kötelező. Ezeken a foglalkozásokon a mozgásos játékok tevékenységek, feladatok rendszeres gyakorlására, alkalmazására teremtünk lehetőséget. A feladatokat úgy állítjuk össze, hogy fejlesszék a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség és megtanuljanak egymásra figyelni. A mozgásos gyakorlatok végrehajtására fordított összpontosítás a figyelem koncentrációt és a kitartás fokozza.

Napközben a spontán a szabadjáték kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük irányított mozgásos feladatokkal. Biztosítjuk a helyet, valamint a különböző és változatos eszközöket. A sokszori gyakorlás során a gyermekek megismerkednek a mozgásos játékeszközök biztonságos használatával is és felmérheti saját képességeiket, sikerélményhez juthatnak.

Tavasszal és ősszel napi rendszerességgel szervezünk lassú, hosszabbtávú futást. A fokozatosság elvét követve növeljük a távot. Sok mozgásfejlesztő gyakorlatot, játékot, versengést szervezünk a szabadban kihasználva udvarunk és a környék adta lehetőségeket (sportpálya és játszóterek, Duna part, tópart). Törekszünk a gyermeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására és a szabad levegő kihasználására. Minden évben tavasszal indítjuk a fakultatív uszodai programot. Célunk a testedzés mellet a mozgás megszerettetése a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

Óvodai nevelésünk alapelve az egyéni fejlesztés. A gyermekek fejlődési üteme változó és ezért folyamatosan szükség van a differenciált fejlesztésre. A nap folyamán, a mozgásos tevékenységek során tudatosan figyelünk a különböző szintű feladatok végrehajtására.

A külső világ tevékeny megismerése

Célja

- Az élő és élettelen környezet megismertetése, megszerettetése.
- Értékelismerés – teremtés, - megőrzés.
- Annak felismertetése, hogy az élőlényeknek, tárgyaknak, jelenségeknek, helyük, szerepük, funkciójuk van a világban – összefüggések elemzése.
- Mennyiségi, minőségi tapasztalatszerzés.
- *A nemzetiségi szokások, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismerése, megbecsülése.*

Feladatai

- A közvetlen, majd fokozatosan a tágabb környezet megismertetése, rámutatva az élet folytonosságára, ritmikusságára.

- A szülőföld a hazai táj, a helyi hagyományok, a néphagyományok és szokások megismertetése, megszerettetése, védelme. A közösséghez való tartozás élményének megismerése.
- Megismerő, felfedező séta, kirándulás szervezése hetente egy alkalommal.
- Munkafolyamatok, eszközök bemutatása.
- A környezetet alakító, - védőprogramok (pl. szemétgyűjtés, madáretetés) szervezése, segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában.
- Lehetőség biztosítása játékidőben környezeti ismeretszerzésre.
- *A tagóvodában a nemzetiségi identitástudat megőrzése. Életkoruknak megfelelően az anyanemzet kultúrkincseiből könyvek, fényképek gyűjtése.*
- *Hagyományápolás – magyar és német nemzetiségi örökségek megismerése.*

A foglalkozások tartalma

1. Az ember, valamint a szociális környezet tárgykörében (emberi kapcsolatok, kötődéseink)

- Család, óvoda (biztonságérzet, viselkedés kultúra, stb.)
- Az emberi test (prevenció, működés, fejlődés)
- Egészséges életmód (funkció, gyógyító munka)
- Lakóhely (ellátási rendszer)
- Közlekedés (szabályok, biztonság)
- Munka (folyamata, értelem)

2. Az élő természet

- Évszakok (jellemzők, változások, idő múlása)
- Időjárás (jelenségek, kísérletek)
- Állatok (lakóhely, élettér, életmód, szaporodás)
- Növények (domborzat, növénytársulások, lelőhely, felhasználás, védelem)
- Anyagok (eredet, felhasználás)
- Környezetvédelem (hatásvizsgálat, védett természeti zónák, szemétgyűjtés, madáretetés)

3. Élettelen környezetünk

- Az ember által létrehozott építmények, természeti képződmények (rendeltetés, funkció, esztétikum)
- Környezetkultúra (helytörténet, környezet alakítás)

4. A környezet formai, mennyiségi, téri viszonyai

Célja

- Matematikai érdeklődés és fogékonyság kialakítása.
- A gyermek kreatív gondolkodásának, logikai készségének fejlesztése.
- Matematikai tapasztalatok feldolgozása a világ formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A gyermek tér-, sík- és mennyiség szemléletének fejlesztése.

Feladatai

- A matematikai élményekhez, tapasztalatokhoz, ismeretekhez jutás feltételeinek biztosítása.
- A gyermekek meglévő ismereteire való támaszkodás.
- A gyermeki játékszituációk, kezdeményezések célszerű kihasználása, a felvetődő spontán kérdésekre való reagálás.
- Matematikai, mozgásos vagy egyéb társas szabályjátékokat megismertetésével a szabálytudatot erősítése.
- A matematikai képességek fejlesztésében a természetes élethelyzetek, a spontán kezdeményezések, a gyermeki játékok, a probléma- és kérdésfelvetések felhasználása.

A foglalkozások tartalma

3-5 éves korcsoportokban:

- összehasonlítás, válogatás, tulajdonságok szerint
- halmazok rendezése
- számfogalom alapozása: számlálás tízig
több, kevesebb, ugyanannyi, egy, semmi
becslés, mérés
- relációk (hosszúság, magasság)
- tájékozódás térben és síkban, térirányok, testséma

5-7 éves korcsoportokban:

- összehasonlítás, válogatás kiemelt tulajdonságok alapján
- sorba rendezés, sorozatok
- halmazok rendezése, tulajdonságok változtatása
- számfogalom fejlesztése: tő- és sorszámok 20-ig
mennyiség változtatása, műveletek végzése 10-es
számkörben
becslés, mérés
- relációk (hosszúság, szélesség, magasság)
- térirányok tájékozódás, síkban és térben, testsémák
- geometriai alakzatok: vonalak
síkformák
testek

Munkajellegű tevékenységek***Célja***

- Az óvodás gyermek számára a munka örömmel, szívesen végzett aktív tevékenység legyen.
- Az óvodai munka elsősorban a közösségért végzett tevékenységben nyilvánuljon meg, legyen a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- Járuljon hozzá a gyermek kitartásának, felelősségérzetének, önértékelésének fejlesztéséhez.

Feladatai

- A sokoldalú munkatevékenység feltételeinek megteremtése.
- Önkiszolgálás formájában az egészséges életmód szokásrendszerének elsajátítása megfelelő mértékű segítségnyújtással.
- A naposi munka rendszerének kialakítása.
- A mindennapi élettel kapcsolatos munkatevékenységekbe a gyermek fokozatos bevonása.

- Az óvodapedagógus feladata a gyermeki munka tudatos szervezése, a gyerekekkel való folyamatos együttműködés, a gyermek egyéni, konkrét és fejlesztő értékelése.
- A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok (önállóság, kitartás, felelősség) alakítása, fejlesztése.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét reális, vagyis saját magához mérten fejlesztőértékelést igényel.
- *A nemzetiségi csoportokban a munkaeszközök a munkafolyamatok megnevezése a kisebbség nyelvén.*

Esztétikai vonatkozásai

- A munka eredményének esztétikai hatása a gyermekre.
- A rend és a harmónia szépsége megteremtésének próbálgatása a munka során.
- Munkaeszközök, anyagok esztétikus tárolása.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, nagyrészt utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Célja

- A gyermeki ismeret- és tapasztalatszerzési folyamatok tudatos irányítással, az értelmi képességek sokoldalú fejlesztése.
- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire építve.
- Spontán és szervezett tevékenységekkel a gyermek teljes személyiségének fejlesztése.

Feladatai

- Tanulást támogató környezet megteremtése.
- Jártasságok és készségek kialakítása.

- A gyermek egyéni képességeinek figyelembe vételével differenciált foglalkoztatás, a gyermekben rejlő lehetőségek maximális kihasználásával.
- A megfelelő ellenőrző - értékelő rendszerrel alátámasztott fejlesztés megvalósítása, a gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében.
- *A nemzetiségi csoportokban az alapvető utasításokat megértse a nemzetiség nyelvén.*
- *A német anyanyelvű kultúra iránti megbecsülésre nevelés.*

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánozós, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások kialakítása)
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- Játékos, cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- A gyakorlati probléma megoldás
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás

A feltételek megteremtése

Programunk keretjellege lehetővé teszi, hogy minden óvónő kiválassza a számára legmegfelelőbb formát, módszert és eszközt a tanulás megvalósításához. A feltételek megteremtésének meghatározói a napirendben jelölt különböző tevékenységi formák. A játék, a spontán tanulás, a kötött és kötetlen, a csoportos és mikro-csoportos foglalkoztatás más-más feltételrendszert igényel a gyermekektől és az óvónőtől is. Az óvodában minden tevékenység oldott, derűs, feszültségmentes.

A foglalkozások jellege egyértelmű a gyermek számára: kötött foglalkozáson mindenkinek egyszerre kell részt vennie, kötetlen foglalkozáson érvényesüljön szándéka, esetleg türelmes kivárása vagy kezdeményező készsége.

Hely: Törekedjünk – a részletek hangsúlyozása mellett – folyamatok, rendszerek megismertetésére, lehetőleg eredeti helyszíneken szemléltetve. Lehetőséget teremtünk a rendszeres ismételésre, gyakorlásra, pontosan felmérjük tervezéskor a

tevékenység helyszükségletét. Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgását, természetes helyzeteket, helyszínt teremtünk – vagy választunk.

Idő: Tanulásra a nap bármely időszakát felhasználhatjuk. Időtartamuk a gyermekek érdeklődésétől, a feldolgozásra kerülő témától függ. Kihasználunk minden időt a gyermekek ismereteinek bővítésére. Az időhatárokat úgy tartjuk be, hogy a tartós játékidőt drasztikusan nem csökkentjük.

Eszköz: Változatos szemléltetési módszereink a gyermekek érzékszerveit fejlesztik, eredményesebb a motiváció is. A jó eszközrendszer gondolkodásra készítet, a problémát hangsúlyozza, nem vonja el a figyelmet, szóbeli megnyilvánulásra készítet. A mit – mivel megvalósítása a mi felelősségünk, hiszen a gyermekek utánozni fogják kiválasztási szempontjainkat.

Esztétikai vonatkozásai

- Az ismeretanyag tanulása során a szép iránti fogékonyság kialakítása, élményszerű átélése
- Esztétikai alapformák megértetése
- Környezetalakítás
- Eszközök, anyagok, alkotások esztétikuma

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek fejlődése, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamatok eredményeként, az óvodáskor végére eléri az iskolai élethez szükséges fejlettségi szintet. **A lassú átmenetnek abba az állapotába lép, amelyben, majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.** A rugalmas beiskolázás lehetővé teszi az életkor figyelembe vétele mellett a fejlettség szerint iskolakezdést. Az iskolakezdéshez testi, lelki, és szociális érettség meglétére van szükség.

Az egészséges életmód alakítása területén

- Önállóan tisztálkodnak, mosnak fogat, használják a fésűt, papír zsebkendőt, WC-papírt
- Ügyelnek a használt eszközök biztonságára

- Önállóan merítik és fogyasztják el az ételt, töltik ki a vizet
- Tudják helyesen használni az evőeszközöket
- Igényük az esztétikus terítés, ügyelnek asztaluk rendjére
- Étkezés közben halkán beszélgetnek
- Önállóan gondosan öltöznek-vetkőznek
- Tudnak gombolni, cipőt fűzni, kötni
- Felismerik saját ruhadarabjaikat, ügyelnek az esztétikus öltözködésre
- Érzik és jelzik, ha fáznak, vagy ha melegük van
- Ügyelnek környezetük rendjére, tisztaságára
- Észreveszik a rendetlenséget környezetükben

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés területén

- Szeretnek óvodába járni, ragaszkodnak társaikhoz és a felnőttekhez
- Elmondják, örömeiket, élményeiket, sérelmeiket
- Érzelmeket képesek kifejezni szóval, testbeszéddel, az ábrázolás eszközeivel.
- Segítik egymást kérés nélkül is
- A közösen kialakított szabályokat, korlátokat betartják
- Konfliktusaikra békés megoldást keresnek
- Tudnak segítséget kérni, képesek az együttműködésre
- Ismerik és alkalmazzák az udvarias viselkedés szabályait, formuláit
- Elismerik egymás érdemeit

Az anyanyelvi és az értelmi fejlesztés területén

- Érzékszerveik jól funkcionálnak, képesek tudatos érzékelésre, észlelésre, gondolkodásra
- Képesek megérteni, átlátni folyamatokat, felismerni összefüggéseket
- Tudnak következtetni tapasztalataik felhasználásával
- Képesek megoldási javaslatokat tenni, élnek a választás lehetőségével
- Bátran elmondják élményeiket
- Képesek a folyamatos beszédre, gondolataik kifejezésére
- Használják köznyelvi szókészletüket, ismernek irodalmi szavakat, kifejezéseket, őrzik lakhelyük nyelvi emlékeit

- Tudnak beszédükben érzelmi fokozatokat kifejezni
- Tisztán ejtik a beszédhangokat, szavakat
- Udvarias, nyugodt stílusban beszélnek, alkalmazzák az udvarias beszédformulákat, hangosan köszönnek

Az esztétikai nevelés területén

- Képesek környezetükben a szép és értékes felismerésére, befogadására
- Ismerik a környezetalakítás néhány anyagát, eszközét, módszerét
- Tudnak tárgyakat síkban, térben, kifejező módon elhelyezni
- Képesek az újraalkotásra
- Tudnak tervezni, elgondolásaikat kivitelezni, értéket közvetíteni
- Képesek eredetit, hiteleset létrehozni

A játékban

- Képesek az elmélyült, kitartó játékra, átélésre
- Tudják saját maguk alakítani a játék menetét, azt gazdagítani, bővíteni
- Társaikkal szívesen játszanak, megosztják a feladatokat
- Szerepjátékuk tartalmas, életszerű
- A játékszabályokat betartják, tudnak új szabályokat kitalálni, alkalmazni
- Sok tárgy, esemény, élmény kapcsán felismerik a játéklehetőséget

A munkában

- Szívesen dolgoznak, felismerik a munkában az élményforrást
- Önként vállalnak megbízatásokat
- Igényesen végzik az önkiszolgálási, naposi teendőket
- Segítik egymást, a kisebbeket, a felnőtteket
- Egyes munkafeltételeket képesek önállóan megteremteni

Tanulás területén

- Képesek akarati tulajdonságaik, önfegyelemük irányítására
- Spontán és irányított megfigyeléseik pontosak
- Emlékezetük megbízható
- Gondolkodásuk, beszédük összerendezett

- Tudnak elemezni, következtetni, értékelni
- Képesek elvi- gondolati- gyakorlati problémák megoldására

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka területén

- Képesek egyszerű vizuális kommunikációra, élményeik képi kifejezésére, megjelenítésére
- Ismernek több hagyományos és modern vizuális technikát
- Ismerik a színeket, képesek egyszerű színharmonikiak létrehozására
- Képesek síkban, térben alkotni
- Finommozgásuk fejlett
- Ismerik a funkcionális és dísz tárgyak rendeltetését, elhelyezési szabályait
- Rácsodálkoznak a műalkotásokra, felismerik az értéket
- Ismerik a népi kultúra egyes tárgyait, a lakóhelyükön folyó kézműves tevékenységeket

A környező világ tevékeny megismerése területén

- Tudják a környezetükben élő gyerekek, felnőttek nevét, ismerik a család szerkezetét, életét, az óvodai életet
- Ismerik az ember egészségével kapcsolatos alapvető fogalmakat, a megelőzés és gyógyítás folyamatát
- Tudnak lakóhelyük működési rendszeréről (alapellátás, közlekedés, igazgatás)
- Ismernek néhány foglalkozást
- Ismerik a falu fő útvonalait, természetvédelmi területeket, építészeti nevezetességeket
- Felismernek néhány házi, vadon élő és állatkerti állatot, tudnak életmódjukról
- Ismerik az évszakokat, a fő időegységeket
- Ismernek néhány virágot, gabonafélét, fát, bokrot
- Felismernek néhány élő és élettelen eredetű anyagot, tudnak felhasználásukról
- Tudnak a környezetvédelmi munkáról, maguk is részesei ennek
- Ismerik a középületek, műemlékek rendeltetését
- Tudnak mesélni falujuk múltjáról, ismernek néhány népszokást, jeles napot

A környezet formai, mennyiségi, téri viszonyai területén

- A megismert matematikai tartalmú tapasztalataikat, ismereteiket, tevékenységeikben alkalmazni tudják:
- Tudnak számolni 20-ig, 10-es számkörben műveleteket végeznek
- Képesek a kérdések megértésére, egyszerű gondolatmenet követésére
- Elmondják matematikai problémáikat
- Sorba rendeznek, válogatnak, összehasonlítanak, felismerik a közös tulajdonságokat, eltéréseket
- Ismerik a becslés, mérés módját
- Megkülönböztetik az igaz-hamis állításokat
- Ismerik a több-kevesebb-ugyanannyi fogalmát
- Felismerik a geometrikus formákat
- Tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat, a bal, a jobb fogalmát, használják a névutókat

Verselés, mesélés területén

- Kedvelik, igénylik az irodalmi alkotásokat
- Ismerik a mesék csodás világát, a sajátos meseelemeket, műfaji jellemzőket
- Van több kedvenc versük, meséjük
- Szívesen dramatizálnak mesét, kitalált történetet
- Ismerik a lírai és ritmikus versek természetes előadásmódját, megjelenítési formáit
- Ismernek néhány lakóhelyükhöz kapcsolódó mondát

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc területén

- A gyerekek kedvelik, szívesen játsszák a dalos játékokat
- Képesek az önálló és csoportos, éneklésre, rövid dallam, - és ritmusmotívumokból álló rögtönzésre
- Érzékeltetik az egyenletes és kettős lüktetés, dal, - és mondókaritmust
- Belső hallásuk fejlett, tudnak dallambújtatással énekelni
- Gyönyörködnek a hangszeres és énekes zenehallgatásban

Mozgás területén

- Szeretnek tornászni, a gyakorlatokat pontosan végzik
- Tudnak ütemtartással, irányváloztatással, egyes és kettes oszlopba járni, futni
- Tudnak zenére járni, gimnasztikai gyakorlatokat végezni
- Ismernek néhány rendgyakorlatot, vezényszót
- Egyensúlyérzékük fejlett, biztosan végzik a támaszgyakorlatokat
- Kéziszer –használatuk, labdafogásuk biztos
- Képesek a kitartó futásra
- Tudnak célba, távolba dobni, ugrani
- Képesek erőlkifejtésre
- Ismernek mozgásos játékokat, szabályjátékot, sor, - és váltóversenyeket

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a speciális szakemberek (logopédus, gyógypedagógus, gyógy-testnevelő...) folyamatos segítségével szeretnénk elérni, az óvodáskor végére megállapított várható fejlettségi szintet.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (akik, átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek) iskolaérettségi kritériumait a befogadó intézmény (iskola) határozza meg.

<i>Gyermekevédelmi munka</i>

Célja

- Biztosítjuk a gyerekeket megillető jogok érvényesülését.
- Védő-óvó intézkedést teszünk a rászorulóknak érdekében.
- A gyerekek fejlődését hátrányosan befolyásoló körülmények felderítése.
- Az óvoda minden dolgozójának részvétele gyermekevédelmi feladatokban.
- Hátrányos megkülönböztetés bármely formájának tilalma.
- Máság elfogadása.

Feladatai

- Gyermekvédelmi munkaterv készítése évenként, részvétel a továbbképzéseken.
- Az adatkezelés törvényének szigorú betartása és betartatása.
- A tanév elején felmérjük az új és régi gyerekek közül a SNI és a hátrányos helyzetű gyermekeket.
- Megelőző és segítő tevékenység: a gyermeki–szülői jogokat, az igénybe vehető kedvezmények ismertetése, rendszeres kapcsolat a szülőkkel, megfelelő pedagógiai ellátást biztosítása (fejlesztő pedagógus, pszichológus).
- A rászoruló gyermekek felzárkóztatása (egyéni fejlesztési terv), egyéni tehetséggondozás (nyomon követés).
- Az érintett gyermekek szociális helyzetének javítása (ingyenes étkeztetés, segélyek).
- A hátrányos helyzetű szülők segítése, felkarolása.
- Kapcsolattartás a gyermekvédelmi társszervekkel: védőnők, családsegítő szolgálat, fenntartó önkormányzat, Pedagógiai Szakszolgálat.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Összehangolni a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek, a hátrányos helyzetű, és a veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével történik. Nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése esetén. Szükség szerint javaslattétel a további teendőkhöz.
- Feljegyezni a nyilvántartásba, a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményeit.
- Nevelési év elején megtervezni a gyermekvédelmi munkatervet az adott évre, tanév végén éves értékelés készítése.
- Kapcsolattartás a Család-és Gyermekjóléti Szolgálattal. Részvétel a Családsegítő Szolgálat esetmegbeszélésein.
- Fontos feladata, hogy segítse a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézmény szintű megállapítását.

- Munkájáról, az ügyek intézéséről az intézmény vezetőjét, és az adott gyermekre vonatkozó óvodapedagógusokat folyamatosan tájékoztatni.

Sajátos nevelési igényű gyermek integrált óvodai nevelése

Általános elvek, célkitűzések

Óvodánk az alapító okiratba foglalt a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI-s) gyermekek nevelését végzi. A SNI-s gyermekek integrált neveléséhez szükséges feltétel a gyógypedagógus foglalkoztatása, intézményünkben gyógypedagógus, logopédus, illetve gyógy-testnevelő segíti munkánkat. Az SNI-s gyermek az a gyermek aki, a Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, valamint a megismerő funkció vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd. A SNI-s gyermeknek joga, hogy állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Célunk: olyan nyugodt, harmonikus, biztonságot adó környezet megteremtése, ahol természetessé válik a gyermekek közötti személyiségük különbözősége, az SNI-s gyermek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése.

Az óvodában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést igényel, melyben esetenként szükséges a fenntartó jóváhagyó támogatása. Fontos számunkra, hogy a szülőkkel olyan kapcsolatot alakítsunk ki, mely előmozdítja gyermekük fejlődését. Folyamatosan tájékoztatjuk őket gyermekükről, a további fejlesztési stratégiákról.

Az integráció feltételei:

- Integrációra való alkalmasság megállapítása.
- Elfogadó gyermekközösség.
- Az óvodapedagógus érzelmi azonosulása az integrációval.
- A szülők előkészítése.
- A nevelő oktató munkát segítők bevonása, felkészítése.

- Tájékozódás az adott sérülés típusáról.
- A gyermekközösség és az érintett gyermek együttélésének megszervezése, irányítása.
- A fejlesztéshez szükséges eszközök beszerzése.

A fejlesztés főbb területei:

- Az alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásnak javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- A tanulás alapképességeinek fejlesztése: figyelem, emlékezet, megértés, problémamegoldás, tanulási motiváció, és technikák
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.
- A beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs fejlesztése.
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása.
- Szociális készségek kialakítása, fejlesztése.

Minden SNI-s gyermekről egyéni fejlesztési tervet készítünk, amiben meghatározzuk a területeket és az irányokat a gyermek állapota alapján.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különbözőségeket elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermek csoportban.
- Ismeretei bővítése, szakirodalom tanulmányozása.
- A gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- Az SNI-s gyermek terhelhetőségénél figyelembe veszi a sérülés jellegét az adott fizikai állapotát.
- A tevékenységek során a gyermek képességeihez mért segítségnyújtás.
- Szükség esetén kérjen szakvéleményt, fejlesztési javaslatot a különböző szakszolgálatoktól.
- Az integrációt segítő szakmai programokon, továbbképzéseken részt vesz.

BTMN (beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel) küzdő gyermek

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzd, ill. a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, fejlesztő foglalkozásokra jogosult. A fejlesztő foglalkozás a pedagógiai szakszolgálat irányításával, és az általa készített szakvélemény alapján az óvodai nevelés keretében valósítható meg.

Az együttnevelés szervezése

Minden gyermek más, ezért a szemlélet és gyakorlat alapja a differenciálás, amely részben az óvodapedagógus, részben más szakemberek által nyújtott speciális bánásmóddal egészül ki. Az együttnevelés során az a célunk, hogy a gyerekek közötti különbségeket tudatosítsuk, a különbségekből adódó előnyöket, és hátrányokat megismertessük, a másság elfogadását megalapozzuk.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknek ugyanazon dolgokra van szükségük, mint a csoport többi tagjának, nyugodt, szeretetteljes légkörre, ahol biztonságban érzi magát és biztosítják megfelelő fejlődését. Ezt szeretnénk elérni.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése

Az Nk-t. 3.§ (6) rögzíti a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket, ide sorolja a kiemelten tehetséges gyermekeket.

Óvodánkban a különleges átlag feletti adottságokkal, kiváló kreativitással rendelkező gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel szeretnek.

Feladataink:

- Tehetséges gyermekek felismerése.
- Kiscsoportos koruktól fejlődésük dokumentálása egyéni feljegyzésekkel.
- 5 éves kortól fejlesztésük biztosítása egyéni és kiscsoportos formában.
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat.
- A személyiség harmonikus fejlesztése.
- A kiemelkedő adottságokkal rendelkező gyermekek erős oldalának támogatása.
- A szülők tájékoztatása, segítése és bevonása a fejlesztésbe.

Óvodánkban úgy szeretnénk megszervezni a kiemelt adottságokkal rendelkező gyermekek fejlesztését, hogy lehetőség szerint minden óvodásnak megkeressük, felfedezzük (tudatos megfigyeléssel), ezeket a tulajdonságokat. A kis- és középső csoport megfigyelései ezt a célt szolgálják. 5 éves kortól már kiscsoportokat alakítunk ki a hasonló adottságú gyermekek számára.

A speciális képességek csoportosítása

- Kiváló rajzkészség.
- Zenei hallás, ritmusérzék.
- Természetismereti témakör.
- Matematikai képesség.
- Anyanyelv-, kommunikációs képesség.
- Testi ügyesség, harmonikus mozgás.

Célunk, hogy a kiválóan kreatív, átlag feletti intellektuális és finommotorikus képességekkel és ehhez kapcsolódó nagyfokú motivációval rendelkező gyermekeknek, olyan tanulási helyzeteket teremtsünk, ami tág érdeklődési területüket kielégíti, bővíti.

Különösen hasznos lehet a kiscsoportokon belül gyermekpárok kialakítása, ahol egymástól is sokféle információt gyűjthetnek és „versenghetnek” egymással. Biztosítjuk számukra a különböző eszközöket, (rajzeszközök, ritmushangszerek, könyvek, térképek, fejlesztőeszközök stb.) témákat, helyet és időt. Az óvodás korú gyermekek tanulása játékhoz kötött, aktivitása akkor éri el a maximumot, ha tevékenységében a játékhoz hasonló aktivitást élhet meg. Így szeretnénk megszervezni a készségeket fejlesztő és a művészetekhez köthető cselekvéseket is (ábrázolás, zene, mozgás, mese), valamint a problémamegoldó, gondolkodásra készítető tevékenységeket is. A tehetséges, kiemelkedő képességű óvodás egyéb területeken (mozgás, viselkedés stb.) alacsonyabb szintű fejlődést mutathat, mint a társai, melynek felzárkóztatása – tehetségének ápolása mellett- fontos feladatunk. A kiemelt adottságokkal rendelkező gyermeknél, mint bármely kisgyermek fejlesztésénél a családdal való együttműködést hatékonyra kell tennünk. A szülőkkel történő megosztás a közösen kidolgozott stratégiák a gyermekek fejlődését segítik. A gazdagítás kifejezés a tehetség gondozás szakszava, célunk, hogy természetes közegben megvalósuló, csoporton belüli, saját óvodapedagógussal

történő képességfejlesztést, sokoldalú, gazdag élménynyújtással és cselekvési lehetőséggel történő fejlődési lehetőséget és fejlesztést biztosítsunk.

<i>A nemzetiségi kultúrájának és nyelvének ápolásával kapcsolatos feladatok</i>
--

Az óvodai intézményegység Bezi községben működő tagóvodájában német nemzetiségi óvodai nevelés folyik.

A német nemzetiségi nevelést a község történelmi örökségeire alapozva, szülői kezdeményezésre, a játékos nyelvtanítás hagyományos alapjaira építve fejlesztettük ki.

A német nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez illeszkedően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését, elsajátítását, a hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

A német nemzetiségi óvodai csoportok nevelési programja a többségi csoportok számára biztosított programra épül, a sajátos arculatnak megfelelő részelemek megjelölésével.

A részelemekben megjelölt tartalom biztosítja a nemzetiségi csoportban foglalkoztatott gyermekek számára:

- A német anyanyelvű környezetben való nevelést.
- A nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások megismerését és ápolását.
- A nemzetiségi identitástudat megőrzését.
- A német nemzetiségi iskolai oktatásra való felkészítést.

A német nemzetiségi nevelésben kiemelkedő fontosságú a játék, mely lehetőséget rejt a nyelvi ismeretek önként vállalt reprodukálásához, alkalmazásához. A hagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományrendszerét, gazdagítja a népszokásokat őrző jeles napokkal. Ez az ünnepekre hangoló örömteli közös tevékenység a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol, teljes személyisége fejlődik. A néphagyomány szellemében nevelkedett gyermek, alkotó kölcsönhatásban él a természettel, képessé válik a körülötte zajló élet alakítására.

Megismeri a közös alkotás örömét, a múlt értékeit, a környezetért érzett felelősséget. Értelmileg fogékonyabbá, érzelmileg gazdagabbá válik.

A német nemzetiségi nevelésben részesülő óvodai csoportokban sajátos módszertani alapelveink:

- A tanulási folyamatok szisztematikus felépítése, a szituációorientált tanulás a sokoldalú érzékelés segítségével fogalomalkotás, a közvetlen környezetben való tapasztalatszerzés.
- Az érdeklődés és motiváció felkeltésében kiemelt figyelem fordítása a mimika, a gesztusok és a beszédritmus tényezőire.
- Szeretetteljes óvodai légkör biztosítása, amelyben a gyermeket megbecsülés és szeretet övezi.

A nemzetiségi óvodai nevelésben kiemelt szerepű a nemzetiségi óvodapedagógus.

A nemzetiségi óvodapedagógus:

- Biztosítja a megfelelő feltételeket a különböző időtartamú tevékenységformákhoz.
- A kialakult nyelvi szituációk függvényében rugalmasan alakítja csoportjának heti és napirendjét.
- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett törekszik a minél teljesebb egynyelvű kommunikációra.
- A nyelvi nevelés módszereit saját egyéniségéhez, nevelési stílusához igazítja, figyelemmel a gyermekek nyelvismeretére és életkori sajátosságaira.
- Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel teremti meg az utánzásos nyelvtanulást.
- A német kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást.

A nemzetiségi nevelésben részt vevő gyermekek speciális nevelési igényével kapcsolatos alapelvek, célok, feladatok, nevelési területek, keretek, tevékenységformák, a fejlesztés tartalmi eszközei az óvodai nevelési program meghatározott fejezeteiben kiemelt formában szerepelnek.

<i>A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök, felszerelések</i>
--

Az óvodai nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések mindhárom telephelyen biztosítottak. A fenntartó önkormányzat gondot fordít arra, hogy az óvodákban megfelelő feltételek között foglalkozzanak a gyermekekkel. A képességfejlesztő játékok folyamatosan bővülnek, a korszerű szemléltető anyag jelen van az óvodai foglalkozásokon. A német nemzetiségi óvodai program megvalósításához szükséges eszközökkel rendelkezik a tagóvoda.

A képességfejlesztő eszközök beszerzését a költségvetésből és esetleg pályázati úton kívánjuk megvalósítani.

Az óvodákban a humán erőforrás felkészültsége megfelelő. Az alkalmazotti létszám a törvényi előírásokat teljesíti. A meglévő személyi és tárgyi feltételek valamennyi telephelyen biztosíthatják az egészséges, zökkenőmentes működtetést.

Az eszköz- és felszerelés jegyzéket a melléklet tartalmazza.

MELLÉKLETEK

1.sz. melléklet

20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet határozza meg, hogy az óvoda Pedagógiai Programjához egészségnevelési programot kell készíteni.

A Lébényi Óvoda - Bölcsőde EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA

Egészségre nevelés az óvodában

Az óvodai nevelés alapvető feladata a gyermek testi és lelki szükségletinek kielégítése. E szükségletek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését és lehetőséget arra, hogy a mindennapi életviteli helyzetek közül a legegészségesebbet válassza ki és az egészséget választó képességét fejlessze.

Az egészségfejlesztés során kialakítjuk, hogy az egészséges életmódot megismerje és elutasítsa az egészséget károsító magatartási formákat.

„Az egészség a test (fizikai) a szellemi (pszichikus) és a társas – társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és a nyomorékság hiánya.”
(Egészségügyi Világszervezet)

Az egészségfejlesztés akkor hatékony, ha teljes körű. Teljes körű, ha áthatja az óvodai élet egészét:

- ha minden gyermek részt vesz benne
- a teljes nevelőtestület aktív, összehangolt munkájának eredménye
- ha megvalósul a felvilágosító tevékenység
- betartják és betartatják a munka- és balesetvédelmi előírásokat, feltárják és elhárítják a veszélyhelyzeteket
- az óvodán belüli közösségen kívül, bevonják a szülőket és az óvoda közelében működő, erre alkalmas civil szervezeteket (Játék Vár Egyesület)

E feladatok megvalósításához szükség van óvodánk tárgyi és személyi feltételeinek elemzésére.

1. Tárgyi feltételek

Lébényi Óvoda

Lébény, Győr-Moson-Sopron megyében, a Hanság peremén helyezkedik el. A város természeti adottságai, környezete, növény és állatvilága igen gazdag, sok élmény és tapasztalat forrása. Erdő, mező, víz, sőt háborítatlan terület egyaránt megtalálható.

- **Épület, udvar állapota**

A Lébényi Óvoda 2010-ben birtokba vett új, modern, korszerű épület. A falu központjában, viszonylag csendes környéken helyezkedik el. A csoportszobákban jól szigetelt nagy ablakok biztosítják a természetes világítást, de a világítótestek is szembarátok.

Óvodánk udvara tágas, játékokkal jól felszerelt. Nagy része füves terület. Megoldásra vár az udvari játékok árnyékolása nyári időszakban, mivel az udvarra ültetett fák kicsik és nem adnak elegendő árnyékot.

- **Berendezések**

A csoportszoba berendezési tárgyait a balesetvédelmi előírásoknak rendeltük alá:

- bútorzat falhoz rögzítése
- védőfólia elhelyezése az ablakokon és tükrökön
- csúszásgátlás

A csoportszobákban lévő bútorzat részben új, esztétikus, kényelmes, a régi asztalok és játékpolicok cseréje a közeljövőben aktuális. (de a gyermekek egészségét és biztonságát nem veszélyeztetik)

- **Alkalmasság mozgás és játékgény kielégítésére**

A csoportszoba berendezésének nagy része mobil, hogy a gyermekek játék és mozgásigényét kielégítse. Lehetőség van játéksarkok változatos kialakítására.

Óvodánk 80 m² tornaszobával rendelkezik, melyet nemcsak kötelező mozgásos foglalkozásokon, hanem a nap bármely szakában használni tudunk. Az óvoda udvara korszerű színes, fejlesztő játékokkal (mászókák) ellátott, sokféle mozgásformák gyakorlására ad lehetőséget. Úgy alakítottuk ki, hogy hosszú távú futások is szervezhetők (napi szinten).

Bezi Óvoda

- **Épület, udvar állapota**

1995-ben az önkormányzat a falu központjában, jól megközelíthető helyen egy új, korszerű és esztétikus épületet építtetett, melyben az iskola és az óvoda is helyet kapott.

Óvodánk udvara tágas, játékokkal jól felszerelt. Nagyobb része füves terület, a tujákkal elkerített betonos területen pedig a gyermekek rossz idő esetén is levegőzhetnek. A nyári melegben megfelelő védelemmel nyújt a gyerekeknek a terebélyes hársfa mellett, a homokozó felett lévő napernyő is. A homok tisztaságát a homokozó lefedésével biztosítjuk.

- **Berendezések**

A csoportszoba bútorzata régi, de a gyermekek egészségét és biztonságát nem veszélyeztetik. A berendezési tárgyak a balesetvédelmi előírásoknak megfelelnek. (A bútorzat falhoz rögzítése)

Tornaszoba nincs, ünnepélyek alkalmával a falu kultúrházát vesszük igénybe.

Mecséri Óvoda

- **Épület, udvar állapota**

Településünk ideális környezetben, a Mosoni-Duna partján helyezkedik el. Óvodánk 1973-ban épült, csendes nyugodt helyen található, 25 kisgyermek befogadására alkalmas, akiknek nevelése osztatlan csoportban történik. A Duna part, az erdők, mezők, a tópart gazdag tapasztalat szerzésére ad lehetőséget gyermekink számára. A lombhullató fák árnyékot biztosítanak a forró nyári napokon. Az óvoda udvara tágas, játékokkal jól felszerelt, amely kielégíti a gyermekek mozgásigényét.

- **Berendezések**

Játéktároló beépített szekrényeink nagyobb részben falhoz rögzített szerkezetűek. A gyermekasztalok, székek gyermekméretűek nagyobb része fából készült, esztétikus kivitelű.

2. Személyi feltételek

Az óvodapedagógusok képzettsége megfelel a törvényi előírásoknak. Lehetőség szerint igyekszünk részt venni az egészséges életmóddal kapcsolatos továbbképzéseken, mellyel folyamatosan frissítjük ismereteinket.

A pedagógusok feladata, hogy a teljes egészségfejlesztés során – a rendszeresen megvalósuló egészségfejlesztési tevékenység hatására – pozitív irányba befolyásolják a gyermekek egészségügyi állapotát.

Az egészségfejlesztés területei:

- az egészséges táplálkozás
- a mindennapos mozgás, testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné

- **az egészséges táplálkozás**

Már az óvodába lépés előtt a családlátogatások alkalmával megismerjük a gyermekek táplálkozási szokásait. Elfogadjuk a kezdeti étvágytalanságot, válogatást, majd később ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az ételek elfogyasztására.

Az egészséges életmód szokásrendszerét önkiszolgálás formájában sajátítják el a gyermekek. Ehhez a tevékenységhez kellő mértékű segítséget nyújtunk. Folyamatos, következetes, figyelmes nevelői magatartást tanúsítunk. Olyan módszereket alkalmazunk, hogy a gyermekek szívesen, könnyedén, természetességgel végezzék az önkiszolgáló tevékenységet. Az óvónő - a gyermek adottságait, életkori sajátosságait figyelembe véve – középső csoporttól szabadon alakíthatja ki a napos munka rendszerét. Kezdetben és később is lehet szabadon választott megbízatás. Fontos, hogy örömmel végezzék a gyermekek.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében óvodánk gyümölcs vagy zöldségnapot tervez heti egy alkalommal a szülők és az önkormányzat segítségével. A saláta, gyümölcstál készítésében a gyermekek is aktívan részt vesznek. Fokozottan figyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára, melyet a család biztosít. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon. Az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek a megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztására, különösen a nyári hónapokban.

Fokozottan figyelemmel kísérjük a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek étkeztetését.

Tervezzük, hogy évente egyszer szakember segítségét kérjük az egészséges táplálkozási szokások alakítása érdekében. (védőnő, orvos stb.)

- **a mindennapos testmozgás**

A heti egy testnevelés foglalkozás és a mindennapos testmozgás a gyermekek számára kötelező. Ezeken a foglalkozásokon a mozgásos játékok tevékenységek, feladatok rendszeres gyakorlására, alkalmazására teremtünk lehetőséget. A feladatokat úgy állítjuk össze, hogy fejlesszék a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség és megtanuljanak egymásra figyelni. A mozgásos gyakorlatok végrehajtására fordított összpontosítás a figyelem koncentrációt és a kitartás fokozza.

Napközben a spontán a szabadjáték kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük irányított mozgásos feladatokkal. Biztosítjuk a helyet, valamint a különböző és változatos eszközöket. A sokszori gyakorlás során a gyermekek megismerkednek a mozgásos játékeszközök biztonságos használatával is és felmérheti saját képességeiket, sikerélményhez juthatnak.

Tavasszal és ősszel napi rendszerességgel szervezünk lassú, hosszabbtávú futást. A fokozatosság elvét követve növeljük a távot. Sok mozgásfejlesztő gyakorlatot, játékot, versengést szervezünk a szabadban kihasználva udvarunk és a környék adta lehetőségeket. (sportpálya és játszóterek, Duna part, tópart) Törekszünk a gyermeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására és a szabad levegő kihasználására. A Lébényi és a Bezi Óvodában minden évben tavasszal indítjuk a fakultatív uszodai programot, a Mecséri Óvodában ennek bevezetését tervezik. Célunk a testedzés mellett a mozgás megszerettetése a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

Óvodai nevelésünk alapelve az egyéni fejlesztés. A gyermekek fejlődési üteme változó és ezért folyamatosan szükség van a differenciált fejlesztésre. A nap folyamán, a mozgásos tevékenységek során tudatosan figyelünk a különböző szintű feladatok végrehajtására.

- **a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése**

Az Nkt. 62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek test-lelkiegészségének fejlesztése, megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a vészhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

A gyermekek óvodába kerülésekor anamnézist készítünk, amely segít minket a gyermekek megismerésében. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek testi, és lelki szükségleteinek feltárására. A gyermekek gondozásának feltétele az óvodapedagógus és a gyermek, valamint dajka és gyermek közötti meghitt, megérő viszony, a természetes testközelség megléte. Őszinte viselkedéssel, tapintattal, elfogadással megismerjük a gyermekek igényeit, a családból hozott jó és rossz szokásait.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Esztétikai nevelésünk kiemelt terület, mely áthatja a gyermek testi szükségleteinek kielégítési folyamatát is. A mosdó, öltöző helyiségek, csoportszoba tisztasága, esztétikus textíliák stb., valamint a felnőtt példamutatása alapvető elvárás. A tisztaság és esztétikum igénye, segít megalapozni a jó közérzetet, nyugodt, derűs légkör kialakulását. Ezt szolgálja a napirend átgondolt kialakítása is. Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermekeket, ezért kérjük a szülőket, hogy tisztán, praktikusán, rétegesen öltöztessék őket.

Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét, és ehhez viszonyítva segítünk az öltözködésnél, étkezésnél, testápolásánál. Megtanítjuk ezek helyes sorrendjét.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Lefekvés előtt alapos szellőztetéssel, meséléssel, dúdolással teremtjük meg a nyugodt pihenés feltételeit. Az ágy neműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában két hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Óvodánk nagy hangsúlyt fektet a beszédhibás, mozgásfejlesztésre, értelmi fejlesztésre szoruló gyermekek korrekációjára. Hetente 1-2 alkalommal logopédiai, fejlesztő, gyógypedagógiai, gyógytestnevelési foglalkozásokon vesznek részt a rászoruló gyermekek. Ha szükséges a Pedagógiai Szakszolgálat véleményét kérjük.

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, mely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

Tilos az óvoda egész területén és a bejárat 5 méteres körzetében a dohányzás. A gyermekek életkorának megfelelő ismereteket nyújtunk a dohányzás és az italozás ártalmairól beszélgetések formájában. A gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, a szívet, a fogakat, bőrünket stb. Másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt.

- **a bántalmazás, erőszak megelőzése**

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvoda ellátja a tehetséggondozással, fejlesztésekkel, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermekvédelmi felelős személyéről (óvodavezető, tagóvoda-vezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvadás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken felhívjuk a szülők figyelmét a korlátozatlan tévézés veszélyeire, különös tekintettel az erőszakot sugárzó adásokra.

A veszélyeztetettség felderítése családlátogatással, egyéni beszélgetéssel valósítható meg. A gyermek jogainak érvényesítése elsődlegesen a családra tartozik.

- **a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás**

Egészségvédő, balesetmegelőző szabályok ismertetése az óvoda külső és belső tereinek biztonságos használatáról évente egy alkalommal, az óvónő kezdeményezésére történik.

Ismertetni kell az óvó –védő előírásokat:

- kirándulás alkalmával a tilos és elvárható magatartásformákat
- foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat / olló, hurkapálca stb./,
- egészségük és testi épségük védelmére vonatkozókat

Az ismertetés ténye a csoportnaplóban rögzítésre kerül.

Az óvodai SZMSZ-ben vannak meghatározva azok az óvó-védő előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodásuk során be kell tartaniuk, illetve az óvodapedagógusok feladatai is.

Mindhárom óvodánk rendelkezik elsősegély dobozzal, melyek jól látható helyen vannak és minden felnőtt számára könnyen megközelíthetőek. Elsősegély tanfolyamot végzett egy óvónő. Az óvoda berendezése, eszközei csak baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül. Az udvari játékeszközöket rendszeresen ellenőriztetjük.

- **a személyi higiéné**

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos tisztálkodási, testápolási rendjével. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus (és a dajka) feladata, amely legyen megszégyenítéstől mentes és bensőséges.

A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladat: a kézmosás szokássá fejlesztése. Saját személyi felszerelés (törölköző, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágyruha) használata. Ezek minden gyermek számára álljanak rendelkezésre.

A környezethigiénára nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, helyes fűtés, világítás biztosítását, helységek takarítását, játékok, használati eszközök higiénáját, rendben tartását.

A tárgyi környezetünk megfelel az egészségügyi előírásoknak, és törekszünk rá, hogy esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát árasszon.

Az *öltöző* berendezése, világítása, fűtése, szellőzőtsége minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó polca.

A *mosdó*ban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését.

A *testápolás* a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. A testápolási szokások terén különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokásokat megpróbáljuk összehangolni. A fogmosáshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használathoz úgy teremtik meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék e teendőket.

Fertőző betegség, lázas tünetek, baleset esetén, a teendőket az óvoda belső szabályzatai tartalmazzák. Ezeket ismerik a dolgozók, kötelesek szakszerűen eljárni. Az óvodába lépéstől az iskolába kerülésig, a szülők és az óvodai dolgozók egészségvédelmi kötelezettségeit házirendünk is tartalmazza.

Lébény, 2013.08.30.

2. sz. melléklet

20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet határozza meg, hogy az óvoda Pedagógiai Programjához környezetvédelmi programot kell készíteni.

A Lébényi Óvoda-Bölcsőde KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

Nevelőmunkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek környezetükhöz fűződő pozitív viszonyának kialakítására. Támogatást nyújtunk a tapasztalatok megszerzéséhez az élményekre alapozott új természeti és társadalmi ismeretek alkalmazható tudássá mélyítéséhez, rendszerezéséhez. Igyekszünk kialakítani a gyermekekben a kultúrált életvitel szokásait a megfelelő viselkedési formákat és érzelmi viszonyokat.

Környezettudatos szemlélet és magatartás közvetítésével kívánjuk a gyermekeket a természet tiszteletére, óvására, okos cselekedetekre nevelni, valamint az értékeket átörököltetni.

A környezettudatos szemlélet megjelenése programunkban

Célunk

- Az élő és élettelen környezet megismertetése és megszerettetése
- Válgjon természetes igény a környezet védelme
- Környezettudatos életvitel kialakítása

Feladataink

- A környezeti kultúra és gondolkodás, természet szeretet kialakítása.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, amelyek elősegítik a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítását.
- Tapasztalatok, élmények segítsék elő a gyermekek érdeklődésének felkeltését, fokozzák a természet szeretetének és megbecsülésének érzését.

- Ismereteiket alkotó módon tudják használni a környezetükben való biztonságos eligazodásban, vegyék észre az egészséges környezet és saját egészségük közötti ok-okozati összefüggéseket.
- A családok szemléletének formálása.

Az óvodapedagógusok tevékenységük szervezésével, a foglalkozások témáinak megválasztásával, a környezettudatos szemléletük és gyakorlatuk átörökítésével biztosítsanak folyamatos motivációt a feladatok megvalósításához.

Környezetvédelemre nevelés óvodánkban

A gyermekek környezet nevelési az egész nap folyamán jelen van, beépül az óvodai élet mindennapi folyamatába, valamennyi tevékenységbe. Már magát a tárgyi környezetet is úgy alakítottuk ki, hogy nevelő hatású legyen. Például mindennek kialakítottuk a helyét, a bejáratoknál esztétikus virágos ágyások vannak, télen minden csoport gondoskodik a madarokról stb.

A foglalkozások jelentős részét természeti környezetben tartjuk. Törekszünk a szervezett foglalkozások alkalmával a tevékenységre, tapasztalatszerzésre ösztönző, harmonikus, jókedvű légkör kialakítására. Folyamatos és alkalmi megfigyelések motiválásával érjük el, hogy a gyermekek maguk fedezzék fel környezetük rejtelseit, és ezzel ébren tartjuk kíváncsiságukat. Szemléltetjük az egyes tevékenységek munkafolyamatait, eszközeit pl: út, ill. házépítés, csőszelvény stb. Kísérletek segítségével tárjuk fel az ok-okozati összefüggéseket. A környezeti nevelés céljának és céljainak és feladatainak megvalósítása közös élmények, és közös tevékenységek során történik, amely a szocializáció szempontjából is jelentős. A való világ tevékeny megismerésére irányuló témaköröket, a szűkebb és tágabb környezet vonatkozásában széleskörűen dogozzuk fel a mindenkor figyelembe vesszük az életkort. Törekszünk az óvoda és a család együttműködésére és az óvodában kialakított környezetbarát szokások átadására.

Szeretnénk óvodánk működését is takarékosabbá, tudatosabbá tenni, hisz a gyermekek alapvető tulajdonságai az utánzás, a felnőtt viselkedési módok, minták követése. Intézményünkben a speciális vízcsapok felszerelésével kevesebb lett a vízfogyasztás, de felnőtt és gyermek megfelelő odafigyelésével még csökkenthető. Takarékos áramfogyasztás és a hulladék kezelés megfelelő kialakítása minden dolgozó számára legyen ezután fontos feladat.

Környezetünk által kínált lehetőségek

Óvodánk mikro és makro környezete gazdag lehetőségeket biztosít a környezettudatos szemlélet alakításához. Elérhető távolságon belül találunk erdőt (Fertő-Hanság Nemzeti Park), tavat (Rabi-tó, Duna part), Fehértói madárvárta, üzemeket az ipari parkban, valamint az autópálya is a közelben van. Folyamatosan figyelemmel tudjuk kísérni az erdő, a tó életét, az évszakok váltakozását. A tavaszi virágok közül sokféle virágot láthatnak a gyermekek aerdeinkben: hóvirág, ibolya, gyöngyvirág, odvas keltike (nálunk zsibavirágnak neveznek). Városunknak ez a része természetvédelmi terület, ami lehetőséget biztosít a természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek, viselkedési szokások elsajátításához.

Évente gyermekeinkkel ellátogatunk a Győri Vadasparkba, ahol megfigyelhetik a közelünkben és a távoli országokban élő állatokat. Mosonmagyaróvár és Győr is lehet, múzeum és színház látogatásaink célpontja. Ezek a közös programok természetbarát, környezetbarát szemléletet sugallva segítik a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség stb.) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat stb.) fejlődését.

Hulladékkezelés óvodánkban

Lakóhelyünkön már évek óta lehetőség van a szelektív hulladékgyűjtésre a város, a város különböző helyein elhelyezett tárolókba. Szeretnénk megvalósítani intézményünkben is a válogatott szemétygyűjtést, ehhez a feltételek megteremtését a papír, a műanyag flakonok, a veszélyes hulladék (elem) eljuttatását a kijelölt helyekre.

Feladataink

- Minden csoportban kijelölni a papírgyűjtésének helyét.
- Az óvodában megteremteni a műanyag flakonok és a veszélyes hulladék (elem) elhelyezését.
- A csoport közösen szállítsa el a szelektív hulladékot a tárolókba, lehetőség biztosítása gyakorlati tapasztalatszerzéshez.

- A gyermekekben a környezetvédelem iránti igény kialakítása. A tiszta, egészséges környezet megóvására és a természet tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Az óvodai környezeti nevelésünkbe beépíteni a hulladék újrahasznosításával kapcsolatos ismereteket.

Lébény, 2018. 08. 30.

Legitimációs záradék

1. Véleményezte

Dátum

Szülői közösség

2. Elfogadta

Dátum

Nevelőtestület

3. Jóváhagyta

Dátum

Óvodavezető

5. Érvényességi nyilatkozat

2018. szeptember 1-jétől visszavonásig

5. Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

6. Módosítás előírásai

- törvényi változás esetén
- feladatváltozás esetén
- A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezés alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
- Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvodavezetőségnek

7. Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a könyvtárszobában és minden csoportszobában, Lébény Város honlapján, Közzétételi listán